

ВТРАТИ НАУКИ

ПАВЛО КИРИЛОВИЧ ВОВК

Тринадцятого липня 2012 р. прикра звістка сколихнула наукову геологічну спільноту України: на 74-му році життя передчасно перестало битися серце відомого вченого, кристалографа і мінералога, педагога, кандидата геолого-мінералогічних наук, доцента Павла Кириловича Вовка. Лише вчора він із друзями відзначив черговий день уродин з планами та задумами на майбутнє, а вже сьогодні закінчилася його життєва дорога...

Павло Кирилович народився 12 липня 1939 р. на Вінниччині у с. Тиманівка Тульчинського р-ну в сім'ї службовців.

Романтика професії геолога привела допитливого юнака до Львова, де він навчався на геологічному факультеті Львівського університету імені Івана Франка (1957–1962).

Молодий спеціаліст Павло Вовк розпочав трудову діяльність 1962 р. на посаді лаборанта кафедри кристалографії геологічного факультету, надалі навчався в аспірантурі Львівського університету (1962–1965), а після її закінчення з 1965 р. продовжив працю в Інституті геології і геохімії горючих копалин (ІГГК) АН УРСР у Львові.

Тут на посадах інженера (1965–1966) і молодшого наукового співробітника (1966–1968) відділу геохімії рідкісних і розсіяних елементів (з 1967 р. – відділ геохімії глибинних флюїдів), очолюваного Володимиром Антоновичем Калюжним, йому були створені всі умови для завершення роботи над кандидатською дисертацією на тему “Кристалломорфологія і генетические особенности полевых шпатов камерных пегматитов”, яку він успішно захистив 1971 р.

З 1968 р. Павло Вовк працював у Львівському університеті на посадах старшого інженера Проблемної лабораторії геохімії і глибинних тектонічних процесів (1968–1973) і старшого наукового співробітника науково-дослідного сектора (1973–1975) геологічного факультету.

Новий період у житті Павла Кириловича розпочався 1975 р. з переїзду на Волинь.

Старший викладач (1975–1978) і доцент (1978–1993) кафедри географії Луцького педагогічного інституту; доцент кафедри фізичної географії (1993 та 1996–2001), декан (1993–1995) і доцент кафедри географії (2007–2011) географічного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки; доцент кафедри екології (2001–2004) Луцького біотехнічного інституту тощо – ось головні віхи педагогічної й наукової діяльності Павла Вовка в цей відтинок часу.

Наукові інтереси вченого охоплювали багатогранне коло питань кристалографії і мінералогії, зокрема, кристаломорфології й генезису мінералів, геохімії пегматитового процесу, екологічних проблем сьогодення загалом і в межах Волинського регіону зокрема, що відображено в численних наукових працях Павла Кириловича, найважливіші з яких згадаємо нижче.

Зазначимо, що в науковій діяльності Павло Вовк основну увагу звернув на камерні (заніркові) пегматити. Про це свідчать і матеріали кандидатської дисертації, і низка фундаментальних праць, насамперед, “Элементарный вывод и модельная характеристика полевошпатовых двойников” (1966, співавт. І. Шафрановський, В. Мокієвський), “Полевые шпаты пегматитов Волыни” (1968, співавт. В. Павлишин, Ю. Сорокін), “О полевых шпатах пегматитов Корсунь-Новомиргородского плутона” (1969, співавт. М. Братусь), “Флюорит з камерних пегматитів Волині” (1971, співавт. Б. Заціха, В. Павлишин, М. Куровець), “Минерало-генетические особенности зоны выщелачивания занорышевых (камерных) пегматитов” (1971, співавт. В. Павлишин), “Типоморфизм минералов камерных пегматитов” (1974, співавт. В. Павлишин), “Физико-химические условия альбитизации в занорышевых пегматитах Волыни” (1983, співавт. М. Братусь, І. Наумко, В. Калюжний) та ін.

Павло Кирилович серед учасників IV з'їзду Українського мінералогічного товариства, 1985 (екскурсія на відслонення криворізьких залізних руд).

Зліва направо: П. Вовк, І. Нікольський, С. Сливко, О. Матковський.

Водночас у колі зацікавлення вченого перебували питання кристаломорфології й генезису таких мінералів, як кальцит: “Про кальцити зони зчленування Донбасу з Приазов'ям” (1969, співавт. Б. Заціха) та “Кристаллогенезис кальцита Закарпатской ртугоносной провинции” (1981, співавт. Б. Заціха), флюорит: “Кристалломорфология флюорита из Харасунского месторождения” (1971, співавт. Р. Архипчук), сфалерит: “Кристаллогенетические особенности сфалеритов из месторождений Украины” (1985, співавт. С. Галій, В. Квасниця), апатит: “Апатит в гидротермальных жилах Донбасса” (1993, співавт. І. Зінчук, О. Лучинкін).

Низка праць присвячена проблемам екології, зокрема природоохоронним аспектам. Серед них – “Екологічні ресурси – основа продуктивності агроценозів Західного Полісся

і лісостепу” (2002, співавт. І. Кух, М. Манзик), “Конструктивно-географічні аспекти гідротехнічного режиму вод в умовах антропогенних змін” (2009, співавт. В. Фесюк, С. Панькевич), “Розробка комплексу організаційних заходів для зменшення негативного впливу автотранспорту на довкілля м. Луцька” (2009, співавт. В. Фесюк) тощо.

Особливе місце посідають праці “Незаймана краса Волині” (1989, співавт. В. Терлецький, П. Ященко) та “Літологічні особливості донних відкладів озер Волинського Полісся” (1989, співавт. В. Хмелівський, О. Хмелєвська, О. Курзель, А. В’ялий), які присвячені дослідженню Волинського регіону.

Затребуваним виявився вчений і для детального вивчення перших знахідок мінералів, наприклад, “Первая находка чемберсита в СССР” (1970, співавт. П. Білоніжка, О. Винар, В. Мельников), і для біомінералогічних досліджень – “Распространение в урוליдах мочевоы кислоты и ее дигидрата и особенности их индивидов и агрегатов” (2007, співавт. Ф. Зузук).

Не оминав дослідник історичних аспектів науки, про що, зокрема, свідчить стаття “З історії мінералогічної кристалографії у Львівському університеті” (2007, співавт. О. Матковський).

Педагогічна діяльність Павла Кириловича сприяла появі 1991 р. таких праць, як “Из опыта проведения полевой практики по геологии на территории Украинского Полесья” та “О проведении полевой практики по геологии в районе Береговского холмогорья (Закарпатье)” (співавт. Л. Ільїн).

Усього в творчому доробку вченого майже 80 опублікованих наукових і навчально-методичних праць. Він гідно представляв українську науку на міжнародних, всесоюзних і державних форумах учених.

Довгі роки Павло Кирилович Вовк активно працював на науковій і педагогічній ниві, вирішуючи на високому науковому рівні різні проблеми кристалографії, мінералогії, екології, історії науки. Ученому впродовж усього творчого шляху були притаманні широка ерудиція й тонке відчуття нового. Вагомою була і його науково-організаційна діяльність, а знакові здобутки на педагогічній ниві гідно відзначено нагрудним знаком “Відмінник освіти України” (1997).

У людських стосунках Павло Кирилович вирізнявся чуйністю, добротою і порядністю. Разом з дружиною Ольгою Василівною виховали чудового сина Олександра – геолога, фахівця в галузі кристаломорфології й генезису мінералів, який розвиває наукові та педагогічні напрацювання батька.

Мінералого України широ сумують з приводу непоправної втрати – відходу у вічність Павла Кириловича Вовка – Людини, Патріота, Вченого, Педагога. Світлий і добрий спомин про нього назавжди залишиться у нашій пам’яті, душах і серцях.

Дякуємо, дорогий Павле Кириловичу, що Ви були з нами!

Орест Матковський, Ігор Наумко, Петро Білоніжка